

Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20497>

Özet

Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i (EDDÖ), ebeveynlerin çocuklar?na yönelik gösterdikleri davran???sal paternleri ve tutumlar? ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanm?? 12 maddelik bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle üç temel alt boyutta ebeveyn davran???lar?n? de?erlendirmeye odaklanmaktadır: **Duyarlı-Yanıtlayıcı Olma**, **Duygusal İfade Edici Olma** ve **Ba?ar? Odaklı-Yönlendirici Olma**. Özlem Diken tarafından 2009 yılında gerçekleştirilen doktora tezi kapsamında geçerlik ve güvenilirlik çal???maları tamamlanm??tır. EDDÖ, 5'li Likert Ölçe?i formatında puanlanmakta olup, psikolojik ara???rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde ebeveyn-çocuk ilişkisinin kalitesini ve dinamiklerini analiz etmek için güçlü bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i, Ebeveyn Davran???, Duyarlılık, Çocuk Gelişimi, Psikometrik Araç, Uyarlama Ölçe?i, Faktör Analizi

Yazarlar

Özlem Diken

Amaç

Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amacı, ebeveynlerin çocuklar?na yönelik sergilediği davran???lar?n ve tutumlar?n sistematik bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır. Bu ölçek, özellikle Türkiye popülasyonunda ebeveynlik stillerinin ve bunlar?n altında yatan duyarlılık, duygusal ifade ve ba?ar? yönelimi gibi kritik boyutlar?n bilimsel ara???rmalar yoluyla incelenmesine olanak tanır. Ölçe?in uyarlanması, uluslararası alanda kullanılan geçerli bir yap?nın kültürel bağlamda doğru ve güvenilir sonuçlar vermesini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

EDDÖ, toplam 12 maddeden oluşmakta ve üç ana psikolojik yapıyı ölçen üç alt faktöre ayrılmaktadır. Bu faktörler, ebeveyn-çocuk etkileşiminin kritik bileşenlerini temsil eder:

Duyarlı-Yanıtlayıcı Olma (4 madde): Ebeveynin çocuğun ihtiyaçlarına ne kadar hassas ve zamanında tepki verdiğini ölçer. Bu boyut, s?aklık, kabul ve destekleyici etkileşimi kapsar.

Duygusal İfade Edici Olma (5 madde): Ebeveynin duygular?n? ne kadar açık ve sağlıklı bir şekilde ifade ettiğini de?erlendirir. Bu, ebeveynin duygusal açıkl???n? ve çocu?a model olma yeteneğini içerir.

Ba?ar? Odakl?-Yönlendirici Olma (3 madde): Ebeveynin çocu?u ba?ar?ya te?vik etme ve yönlendirme düzeyini ölçer. Bu boyut, beklentilerin yüksekli?ini ve yap?land?r?lm?? rehberli?i yans?t?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlik çal??malar?, Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak detayl?ca incelenmi?tir. Yap?lan **Varimax Rotasyonu** ile Dönü?türülmü? Faktör Matrisi (Rotated Component Matrix) sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen üç faktörlü yap?s?n? desteklemektedir.

Faktör yükleri incelendi?inde, EDDÖ'nün birinci faktöründe (Duyarl?-Yan?tlay?c? Olma) yer alan 1-4. maddelerin yük de?erlerinin **.61 ile .89** aras?nda de?i?ti?i görülmü?tür. ?kinci faktörde (Duygusal ?fade Edici Olma) yer alan 5-9. maddelerin yük de?erleri **.67 ile .85** aras?nda, üçüncü faktörde (Ba?ar? Odakl?-Yönlendirici Olma) yer alan 10-12. maddelerin yük de?erleri ise **.61 ile .83** aras?nda de?i?mektedir. Tüm on iki maddenin faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ilgili olduklar? alt boyutlar? yüksek düzeyde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?s?sal geçerli?inin güçlü oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

EDDÖ'nün iç tutarl?l???, her bir faktördeki maddelerin ölçmenin bütünüyle ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren Cronbach Alpha katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Elde edilen bulgular, ölçe?in genel olarak yüksek bir güvenirlik seviyesine sahip oldu?unu kan?tlamaktadır:

Birinci faktör (Duyarl?-Yan?tlay?c? Olma) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.86**

?kinci faktör (Duygusal ?fade Edici Olma) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.87**

Üçüncü faktör (Ba?ar? Odakl?-Yönlendirici Olma) iç tutarl?l?k katsay?s?: **.61**

Üçüncü faktörün katsay?s? di?erlerine göre nispeten dü?ük (.61) olsa da, kabul edilebilir s?n?rlar?n içinde yer almaktadır. Ayr?ca, ölçe?in güvenilirli?ini desteklemek amacıyla madde analizi yap?lm??t?r. ?li?kisiz t-testi kullan?larak yap?lan analizlerde, tüm alt faktörlerdeki maddeler için madde-toplam korelasyonlar?n?n **.37 ile .86** aras?nda de?i?ti?i ve t-de?erlerinin istatistiksel olarak anlaml? ($p<.001$) oldu?u tespit edilmi?tir. Bu sonuçlar, EDDÖ'nün iç tutarl?l??n?n yüksek oldu?unu ve ölçümde istikrarl? oldu?unu do?rulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amacıyla kullan?lan temel yöntem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) olmu?tur. Bu analizde, faktörlerin döndürülmesi için Varimax Rotasyonu tekni?i uygulanm??t?r. Analiz sonuçlar?, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir k?s?m?n? aç?klayan, birbirinden ba??ms?z üç faktörden olu?tu?unu göstermi?tir.

Faktör yap?s?n?n incelenmesi, 12 maddenin beklendi?i gibi üç farklı boyuta net bir şekilde da?ıld???n? ortaya koymuştur. Birinci faktörün (Duyarlı-Yanıtlayıcı Olma) 4 maddeyi, ikinci faktörün (Duygusal ifade Edici Olma) 5 maddeyi ve üçüncü faktörün (Başar? Odaklı-Yönlendirici Olma) 3 maddeyi içerdi?i kesinleşmiştir. Tüm faktör yüklerinin .60'n üzerinde olması, maddelerin faktörlere olan bağılıklarının yüksek olduğunu ve ölçek yap?s?n?n güçlü bir şekilde doğruland???n? ifade etmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Ebeveynlerin kendi davranışlarını de?erlendirmesine yönelik)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler

Yaş Grubu: Yetişkinler (Ebeveynler)

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, Türkiye'deki ebeveynler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı popülasyon bilgisi için kaynak teze başvurulmalıdır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Puanlama aralığı 1'den 5'e kadardır (1= yüksek düzeyde duyarlılık - 5= çok yüksek düzeyde duyarlı olma).

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Ebeveynlik Stilleri, Faktör Yükü, İç Tutarlılık, Alfa Katsayısı, Ebeveyn Davranış, Geçerlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: odogramaci@anadolu.edu.tr

Yayın Adresi: Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir (Tez çalışması sırasında).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Özlem Diken tarafından 2009 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin ve ücretlendirme bilgilerinin (varsa) sorumlu

yazar Özlem Diken ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek ö?renilmesi gerekmektedir.

Tezin orijinal ba?lant?s? YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir durumdad?: tez.yok.gov.tr.

Referanslar

Diken, Ö. (2009). *Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i ve Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?*. (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eski?ehir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: ebeveyn-davranisini-degerlendirme-olcegi-maternal-behavior-rating-scale-toad.pdf

Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

EDDÖ 12 madde ve 3 alt faktörden olu?maktadır:

Duyarlı-Yan?tlay?c? Olma (4 madde)

Duygusal ?fade Edici Olma (5 madde)

Ba?ar? Odaklı-Yönlendirici Olma (3 madde)